

Janusz Lehmann

"Konzervace zlatých a stříbrných
předmětů", J. B. Pelikán,
"Archeologické Rozhledy", XV, z. 3,
1963 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 17/1 (64), 76

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

muje o przewidzianych zabiegach, środkowa o zabiegach wykonanych, a trzecia o obserwacjach. W kolumnie trzeciej podaje się również jakie wykonano fotografie i jakich użyto materiałów. Autor zaleca podpisywanie kart przez pracowników wykonujących zabiegi, co wg niego zwiększa poczucie odpowiedzialności za wykonane zabiegi.

Rozdział 2 omawia szeroko zadania i funkcję pracowni. Krytykuje szereg poglądów na funkcję pracowni, wyrażających się w dążeniu do stworzenia z niej czegoś na kształt maszyny, w której włożony tam obiekt byłby momentalnie identyfikowany, oznaczony, datowany i zetykietowany. Niestety pracownia nie jest sanktuarium, a konserwatorzy czarownikami. Celowość tworzenia nowych pracowni i roz-

budowy istniejących uzasadnia autor choćby tym, że tylko nad zabezpieczeniem obiektów uzyskiwanych w pracach archeologicznych będzie musiało pracować wielu ludzi przez wiele lat. Z tego punktu widzenia na plan pierwszy wysuwa sprawę przygotowania w pracowniach odpowiedniej kadry technicznej. Zagadnienie to omawia bardzo szeroko.

Rozdział 3 mówi o konieczności stałej współpracy wybitnych specjalistów z różnych dziedzin przy konserwacji zabytków, o potrzebie poczucia współodpowiedzialności za wykonane prace. Zbyt jeszcze zakorzeniona jest praktyka odżegnywania się od odpowiedzialności przez współwykonawców. W rozdziale tym autor zajmuje się również zagadnieniami opakowania, magazynowania i ekspozycji obiektów.

*

○ J. B. PELIKAN, *Konzervace zlatých a stříbrných předmětů* „Archeologické Rozhledy” (Praga), XV (1963), z. 3, s. 490—500. Streszczenie w jęz. niemieckim.

Praca poświęcona jest konserwacji złotych i srebrnych znalezisk archeologicznych. Autor stwierdza, że złoto na ogół nie podlega korozji, stanowiąc zawsze w zetknięciu z innym metalem katodę, przyspieszającą anodowe rozpuszczanie sąsiadującego metalu. Istnieje czasem jedynie konieczność oczyszczenia z przywartych zabrudzeń ziemią lub produktami korozji sąsiadującego

metal. Jako główną przyczynę korozji srebra wymienia jego zdolność tworzenia chlorków i siarczków. Dla zdejmowania osadów korozyjnych z obiektów srebrnych poleca autolizę przy użyciu cynku i ługu sodowego, czyszczenie amoniakalnym roztworem kwasu tioglikolowego z chlorkiem cynawym, kąpiele w łaźni z roztworu tiomocznika z dodatkiem kwasu ortofosforowego i chlorku magnezu (60 g. tiomocznika, 20 g. kwasu ortofosforowego i 20 g. chlorku magnezu), elektrolizę w 15% roztworze kwasu mrówkowego (ano-

*

○ SESIUNEA STINTIFICA A DIRECTIEI MONUMENTELOR ISTORICE (SESJA NAUKOWA DYREKCJI POMNIKOW HISTORYCZNYCH), Bukareszt 1963, s. 146, II. Streszczenia w jęz. francuskim.

Arch. Virgil Bilciurescu podaje we wstępie, że tom zawiera referaty wygłoszone na sesji naukowej w Bukareszcie w dniach 22—24 stycznia 1963 r. W referatach przedstawiono wyniki badań podejmowanych przez grupy specjalistów nad formą oryginalną, dekoracją, problemami wytrzymałości, techniki konstrukcji i restauracji licznych obiektów zabytkowych w Rumunii. Na tom składają się następujące artykuły:

1. St. Bals, Klasztor w Hurez — odkrycia podczas restauracji, zastosowane metody, środki i materiały, s. 7—14,

2. Arch. P. E. Miclescu, Zabytki wzgórza Patriarchatu w Bukareszcie — konserwacja i dane historyczne, s. 15—22,

3. P. S. Nasturel, Nowe informacje historyczne dotyczące dwóch obiektów (Kościół w Brádet i klasztor w Strehaija), s. 23—33,

4. Arch. Manciulescu, Nowe informacje o kościele w Tirgoviste jako rezultat prac konserwatorskich 1961—62, s. 34—39,

5. Arch. M. Angelescu, Nowe rezultaty ostatnich badań nad rozwojem ufortyfikowanego zespołu w Pejmer, s. 40—50,

6. Arch. E. Greceanu, Zasady wyboru i podziału etapów budowy przy restauracji dawnych hal w Braşov, s. 51—60,

7. O. Velescu, Repertorium zabytków Rumuńskiej Republiki Ludowej, s. 61—70,

Rozdział 4 zajmuje się bibliografią. Stwierdza, że istnieje obecnie ogromna bibliografia drobnych prac publikowanych w wielu wydawnictwach specjalistycznych. Podaje i omawia kilka publikacji typu podręcznikowego. Ubolewa, że bibliografia dotycząca przedmiotu jest prawie wyłącznie obcojęzyczna. We wnioskach autor stwierdza, że publikacja nie stanowi podręcznika, nie definiuje wytycznych doktryny konserwatorskiej. Zasady konserwacji zabytków metalowych są te same, co zasady konserwacji wszystkich innych zabytków z zabytkami architektury włącznie. Uważa publikację swoją za celową choćby dlatego, że utrwaliła, omówiła i oceniła wyniki szeregu konferencji poświęconych problematyce konserwacji obiektów metalowych.

da platynowa), elektrolizę w roztworach cjanu i zelazicjanu, kąpiele w produktach o nazwie „Chelaton” (np. sól sodowa kwasu etyleno dwuamino czteroocetowego). Proponuje anodową pasywację powierzchni obiektów srebrnych w roztworze chromianu sodowego oraz wytwarzanie kataforetycznych warstewek ochronnych tlenków niektórych metali, jak beryl, cynk, telur, czy cyrkon. Dla ochrony srebra w magazynach proponuje pakowanie w materiał (np. papier) przepojony destymulatorami korozji srebra.

8. Arch. J. Grigorescu i arch. N. Diaconu, Nowe elementy odkryte w czasie restauracji klasztorów w Dragomirna, Suçevity, Tazlau i Voroneţ, s. 71—88,

9. Inż. D. Moraru i inż. I. Istudor, Badania nad zdejmowaniem przenoszeniem fresków, s. 89—97,

10. Inż. D. Moraru, Dane historyczne o kościele w Ciñcis, s. 98—100,

11. Inż. C. Pavelescu i inż. Th. Barbu, Rozwiązania konstrukcyjne stosowane przy restauracji zabytków, s. 101—108,

12. Arch. E. Chefneux, Badania i obserwacje kościoła w Densus, s. 109—125.

Recenzje i komunikaty, s. 126—144.

Janusz Lehmann